

Usprkos velikim dobrobitima koje nam nude naše prirodne rijeke i močvare, u posljednjih 100 godina uspjeli smo uništiti oko dvije trećine svjetskih vlažnih staništa, većinom zbog nekontrolirane urbanizacije te kanaliziranja rijeka i isušivanja močvara. Urbane močvare i rijeke opskrbljuju gradove vodom, pružaju zaštitu od poplava te stvaraju zelene površine za rekreaciju.

Svake godine 2. veljače obilježavamo Svjetski dan vlažnih staništa koja su na međunarodnoj razini zaštićena Ramsarskom konvencijom, kako bi se podigla svijest o njihovoj značajnoj ulozi za ljude i sav živi svijet. Ove godine pod sloganom “Vlažna staništa za održivu urbanu budućnost” ističe se njihova važna uloga za bolju kvalitetu života u gradovima.

“Močvare i rijeke su iznimno važne za ljude i prirodu te vrste koje o njima ovise. One su bogatstvo života i nude nam mnogo više koristi nego što mislimo. One opskrbljuju gradove vodom, štite nas od poplava, smanjuju onečišćenje zraka te se koriste za rekreaciju, što svakako doprinosi boljem zdravlju i kvaliteti života u gradovima. Vlažna staništa tijekom velikih padalina zadržavaju višak vode, sprečavajući prirodne katastrofe i njima uzrokovane troškove. Vegetacija u urbanim vlažnim staništima djeluje i kao filter za razne vrste onečišćenja, što doprinosi boljoj kvaliteti vode”, rekla je Marta Rohas Urego, generalna tajnica Ramsarske konvencije.

WWF dugi niz godina radi na očuvanju najznačajnijih svjetskih vlažnih staništa i ove godine je službeni partner Ramsarske konvencije. I WWF smatra da današnji neodrživi urbani razvoj stvara veliki problem jer se zbog širenja gradova vlažna staništa uništavaju i isušuju. Međutim, kada se močvare i rijeke zaštite i koriste održivo, mogu osigurati gradovima višestruku ekonomsku, društvenu i kulturnu dobrobit.

U Hrvatskoj je dobar primjer rijeka Drava i njene močvare, poplavne ravnice te rukavci, koji pružaju veliku korist stanovnicima gradova pokraj kojih prolazi. WWF Adria već dugi niz godina pruža podršku nadležnim institucijama kako bi se područjem UNESCO Prekograničnog rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav upravljalo održivo te kako bi se smanjile prijetnje poput neodržive regulacije vodotoka i planiranih hidroelektrana. U tu svrhu pridobili su i značajna sredstva iz fondova EU za projekte održivog upravljanja DRAVA LIFE i coop MDD.

“Trenutačno je aktualan plan izgradnje hidroelektrana Molve 1 i 2 na rijeci Dravi, u samom srcu i najočuvanijem dijelu tzv. Europske Amazone. Ukoliko bi se te dvije hidroelektrane izgradile, rijeka Drava bi se na području Koprivničko-križevačke županije pretvorila u dva beživotna jezera što bi negativno utjecalo na sav biljni i životinjski svijet tog područja”, upozorila je Ivana Korn Varga iz WWF Adrije.

U Bosni i Hercegovini WWF Adria radi na tome da se revitaliziraju močvarna područja

Hutova blata i Livanjskog polja, ali nadležne institucije ne prepoznaju značaj ovih vlažnih staništa, iako se BiH, kao potpisnica Ramsarske konvencije, obvezala zaštititi svoje močvare. “Ne poduzimaju se neophodni koraci kako bi spasili neke od posljednjih mediteranskih močvara! WWF je pokrenuo inicijativu za revitalizaciju močvarnih ekosustava Hutova blata i Livanjskog polja i rješenje za spas vidimo kroz suradnju nadležnih državnih tijela i hidroenergetskog sektora koji koristi vode ovih močvara. Ako se žurno ne poduzmu konkretni koraci i ne započne proces revitalizacije, već za 30 godina mogli bismo ih bespovratno izgubiti”, upozorio je Zoran Mateljak, predstavnik WWF-a u Bosni i Hercegovini.

U Sloveniji WWF Adria već dvije godine aktivno provodi kampanju Spasimo Muru!. Na toj zadnjoj preostaloj velikoj nizinskoj rijeci u Sloveniji žele izgraditi od dvije do osam hidroelektrana. Prva u redu bi bila HE Hrastje-Mota za koju je već izrađena i procjena utjecaja na okoliš. Studija koju je naručio investitor jasno je pokazala da bi hidroelektrane imale prevelik i nepopravljiv utjecaj na staništa, posebice poplavne šume, najveće preostale u Sloveniji. Peticiju za očuvanje Mure možete potpisati ovdje.

Kosovo nije dio Ramsarske konvencije jer nije član Ujedinjenih naroda, no jedno od najvažnijih močvara na Kosovu je jezero Henc blizu zračne luke u Prištini, veličine 70 ha. Na tom umjetnom jezeru iz 60-tih godina, živi više od 50 različitih vrsta ptica te je ovo močvarno područje proglašeno zaštićenim područjem.

WWF u Srbiji već skoro deset godina radi na očuvanju vlažnih staništa i jedan od najznačajnijih rezultata je obnova vlažnih staništa u Gornjem Podunavlju, koje je zbog izuzetnih prirodnih vrijednosti dio UNESCO rezervata biosfere “Bačko Podunavlje” (dio regionalnog Prekograničnog rezervata Mura-Drava-Dunav). Većina ramsarskih staništa u Srbiji nalazi se uznaseljena mjesta, zbog čega su izložena riziku od nestanka, dok s druge strane upravo zbog te blizine urbanim sredinama moraju biti zaštićena kako bi se iskoristile njihove prednosti.

“Vlažna staništa su najraznovrsniji i najproduktivniji ekosustavi, ljudima su najvažniji izvor prirodnih resursa i moramo ih mudro koristiti. U Srbiji se nalazi 10 ramsarskih područja: Gornje Podunavlje, Koviljsko-Petrovaradinski Rit, Labudovo okno, Ludaško jezero, Obedska bara, Peštarsko polje, Slano Kopovo, Stari Begej - Carska Bara, Vlasina i Zasavica”, izjavila je predstavnik WWF-a u Srbiji Duška Dimović.

Vlažna staništa su oaze prirode među sivim krajolicima gradova i treba ih zaštititi, a ne uništavati. U svijetu postoje uspješni primjeri gradova koji su se obvezali održivo koristiti svoja vlažna staništa. Njihov primjer trebala bi slijediti i naša regija.

Izvor: croenergo.eu